

2.Сухомлинський В. Вибрані твори. В 5-ти т. Т.3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. К.: «Рад.школа», 1977. – 670 с.

УДК 331.363

Мостова Т. П.

методист I категорії навчального відділу
Тернопільського національного технічного університету
імені Івана Пулюя
tatyanamostov@gmail.com

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Постановка проблеми. Аналіз визначення дефініції «неперервна освіта» дав змогу В. Олійнику дійти висновку, що переважна більшість означень базується на тезі, яка визначає неперервну освіту як цілеспрямований, послідовний процес, який супроводжує все людське життя і є основним ресурсом створення справді гуманістичного суспільства [1].

В сучасному світі знання змінюються швидше, ніж покоління, а здатність приймати правильні рішення на основі отриманих знань і надалі становлять проблему як для випускника школи, так і випускника коледжу, закладу вищої освіти тощо. Педагог, у свою чергу, в сучасному інформаційному суспільстві потребує неперервного оновлення та поповнення знань. Ці фактори викликали потребу створення системи освіти педагогів протягом життя, а у зв'язку з цим і вдосконалення системи післядипломної педагогічної освіти. У цьому й полягає актуальність даної теми.

Аналіз останніх досліджень. У вітчизняній науці проблеми неперервної освіти педагогів представлені в роботах науковців: Лідії Даниленко, Галини Єльнікової, Віктора Олійника, Наталії Клокар, Валентини Семиченко та ін. Ця ж проблема розглядається у роботах зарубіжних дослідників: Фридеріка Тейлора, Альфреда Уайтхеда, Джона В. Робертсона Томпсона, Пауло Фрейре, Марії Монтесорі, Яна Фазлягіча.

Мета роботи. Метою роботи є визначення місця неперервної освіти педагога в зарубіжній та вітчизняній системах післядипломної педагогічної освіти. Виходячи з поставленої мети, вирішуватимуться такі завдання:

- розкрити сутність неперервної освіти у системі післядипломної педагогічної освіти;
- порівняти концепції неперервної освіти педагогів за кордоном і в Україні;
- висвітлити концептуальні засади підвищення кваліфікації педагогів України в системі неперервної освіти та шляхи її модернізації.

Виклад основного матеріалу. У багатьох країнах (Великобританія, Канада, Польща, Франція) концепція неперервної освіти педагогів є складовою державної політики в галузі освіти. Створені державні та приватні університети, центри неперервної освіти, які покликані допомогти людям отримати нову спеціальність, що здатна забезпечити матеріально та створити внутрішній комфорт самодостатньої особистості. У Швеції освітою дорослих

займаються народні університети, у Польщі освіту дорослих організує не держава, а громадські товариства і організації.

В Україні важливу роль у системі неперервної освіти педагогів відіграють інститути післядипломної педагогічної освіти. У програмі розвитку неперервної освіти основні акценти ставляться на застосування нових форм підвищення кваліфікації.

Для створення можливостей вибудувувати індивідуальну освітню траєкторію відповідно до фахових зацікавлень та рівня професійної підготовки мають урізноманітнюватися форми, створюватися умови для системної самоосвіти протягом усього міжтестастійного періоду, забезпечувати безперервність фахового вдосконалення [2; 4].

Під час досліджень, проведених громадською організацією «Асоціація безперервної освіти дорослих», у рамках виконання проекту Світового банку «Рівний доступ до якісної освіти в Україні», з'ясувалося, що серед 8400 респондентів (серед яких 68% – учителі, 32% – методичні працівники й керівники закладів та установ освіти) 79% опитаних указують на необхідність модернізації діючої системи післядипломної педагогічної освіти, а саме системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Отже, сучасне суспільство вимагає змінити характер післядипломної педагогічної освіти, зорієнтувати зміст і методи на формування умінь оперувати інформацією, володіти комп'ютерними технологіями, мислити професійно-прагматично, формувати новий тип інтелекту, мислення, відношення до педагогічної професії. Компетентнісний підхід, за твердженням Л. Ніколенко, «потребує трансформації змісту післядипломної педагогічної освіти, перетворення його з моделі, яка об'єктивно існує для «всіх» педагогів, на суб'єктивні надбання кожного педагога, що їх можна виміряти» [3].

Нові концептуальні засади підвищення кваліфікації педагогічних кадрів мають базуватися не лише на інформаційній компетентності суб'єктів освітньої діяльності, а на цілому комплексі формування компетентностей: інтелектуальної, полікультурної, соціальної.

В основі організації вітчизняної системи післядипломної освіти має знаходитися модульна накопичувальна система залікових одиниць, яка свідчатиме про рівень ефективності праці педагога та чітко відобразатиме рівень його професійного розвитку.

Виходячи із зазначеного, з метою організації системної безперервної освіти педагогів в Україні потрібно модернізувати систему післядипломної педагогічної освіти, забезпечивши:

- створення системи дистанційної освіти педагогів;
- розроблення та впровадження узгоджених програмних навчальних комплексів (сучасні програми, альтернативні підручники, методичні рекомендації для самоосвіти, методичний супровід);
- удосконалення системи атестації педагогічних кадрів;
- сприяння опануванню іноземними мовами та інформаційними технологіями як засобу комунікації в сучасному просторі;

- розвиток міжнародної співпраці та обмін досвідом фахівців безперервної освіти;
- створення громадських закладів безперервної освіти, що функціонуватимуть у тісній співпраці з мережею післядипломної педагогічної освіти.

Висновки. Питання безперервної освіти є пріоритетним як у зарубіжних, так і в українській системах освіти. У європейських країнах безперервна освіта є вагомим частиним державних програм, а також завдання громадських організацій та товариств. В Україні важливу роль у забезпеченні безперервної освіти педагогів відіграють інститути післядипломної педагогічної освіти, які потребують модернізації структури і змісту. Передусім для відкритості системи необхідне широке застосування очно-дистанційної та дистанційної форм навчання та їх навчально-методичний супровід.

Лише за наявності закладів безперервної освіти (інститутів, університетів, фондів, центрів) можливе формування в Україні інформаційного суспільства та розвиненої економіки. Саме тому вироблення теоретичних, змістових і організаційних засад безперервної освіти має розглядатися як пріоритетне завдання державного значення в Україні.

Нагальним є питання створення громадських закладів безперервної освіти в Україні, які б розширили можливості дорослого населення, зокрема й педагогів, здобувати знання для забезпечення функціональної грамотності, всебічного розвитку особистості, задоволення індивідуальних потреб у професійному зростанні.

Література

1. Олійник В. В. Наукові основи управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти : монографія / В. В. Олійник. – Київ : Міленіум, 2003. – 594 с.
2. Вакарчук І. Завдання післядипломної педагогічної освіти в контексті вдосконалення системи освіти України / І. Вакарчук // Директор школи. – 2009. – №2 (530). – С. 3-8.
3. Ніколенко Л. Т. Особистісно орієнтована освіта та шляхи її реалізації в системі підвищення кваліфікації / Л. Т. Ніколенко // Учебные записки. – 2005. – №3. – С. 23-27.
4. Резолюція конференції «Неперервна освіта: проблеми, пошуки, перспективи» // Післядипломна освіта в Україні. – 2007. – № 12. – С. 73.